

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw dr. mr. R.M. Letschert
Postbus 16375
Postbus 163752500 BJ Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 31 maart 2026

betreft Vragen n.a.v. Advies Raad voor Cultuur over voordracht Immaterieel Erfgoed

ons kenmerk 180457

Geachte mevrouw Letschert,

De leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben met belangstelling kennisgenomen van het door de Raad voor Cultuur op 5 maart 2026 gepubliceerde advies over de voordracht ter nominatie voor de "Representatieve Lijst van het Immaterieel Cultureel Erfgoed van de Mensheid" van UNESCO.¹ De leden van de fractie van de **BBB** willen u naar aanleiding hiervan een aantal vragen stellen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB

Het advies van de Raad voor Cultuur over de voordracht ter nominatie voor de "Representatieve Lijst van het Immaterieel Cultureel Erfgoed van de Mensheid" is opgesteld naar aanleiding van een aanvraag van 12 juni 2025 door de toenmalige minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap,² met het verzoek een voorselectie te maken van vijf kansrijke erfgoedelementen uit de "Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland".

De leden van de BBB-fractie stellen vast dat u op basis van voornoemd advies uit de vijf door de Raad voor Cultuur aangedragen kandidaten er één moeten kiezen om namens het Koninkrijk voor te dragen bij UNESCO.³ Zijn de criteria die u daarvoor gebruikt eerder met het parlement besproken en daar goedgekeurd? Als dit het geval is vernemen deze leden graag waar dit is gepubliceerd.

Verder vragen de leden van de BBB-fractie welke politieke weging u voornemens bent toe te passen op het advies van de Raad voor Cultuur, om uw keuze te bepalen. In hoeveel gevallen bent u of uw voorganger in het verleden afgeweken van een advies van de Raad voor Cultuur voor het aan de UNESCO aandragen van nominaties voor werelderfgoed?

¹ Het advies 'Representatieve lijst van cultureel immaterieel erfgoed van de mensheid' van de Raad voor Cultuur is op 5 maart 2026 gepubliceerd en op 6 maart 2026 door de Raad voor Cultuur aangeboden aan de leden van de commissie OCW (Brief met [kenmerk 180185](#)).

² [Brief van de \(toenmalige\) minister van OCW van 12 juni 2026](#) aan de Raad voor Cultuur betreffende een Adviesaanvraag Nominatie Unesco-verdrag immaterieel erfgoed.

³ Brief van de Raad voor Cultuur aan de minister van OCW ter aanbieding van het advies 'Representatieve lijst van cultureel immaterieel erfgoed van de mensheid' van 5 maart 2026, p. 1 (gevoegd als bij de Brief van de Raad voor Cultuur van 6 maart 2026 aan de commissie OCW met kenmerk [180185](#)).

datum 31 maart 2026

ons kenmerk 180457

blad 2

De leden van de BBB-fractie merken op dat de huidige procedure technocratisch lijkt te zijn ingericht, terwijl het hier ook gaat om nationale representatie. Acht u de huidige procedure democratisch voldoende gelegitimeerd?

Kunt u de criteria die u hanteert bij uw keuze voor de nominatie richting de UNESCO limitatief opsommen en wegen, bijvoorbeeld in percentage of prioriteit? Zijn er "knock-out criteria", zoals bijvoorbeeld strijd met de Grondwet? Hoe wordt subjectiviteit zoals "verbinden" en "empowerment" geminimaliseerd? De leden van de BBB-fractie zijn van mening dat begrippen als "diversiteit", "verbinden" en "empowerment" normatief en politiek geladen lijken. Zij vragen u op welke wijze willekeur in dit verband wordt voorkomen.

Hoe wordt formeel binnen UNESCO besloten welke door landen voorgestelde erfgoedelementen daadwerkelijk als immaterieel werelderfgoed worden geregistreerd? Is er bijvoorbeeld een meerderheid van aangesloten landen voor nodig?

Hoe vaak zijn Nederlandse voordrachten aan UNESCO voor (immaterieel) werelderfgoed afgewezen en waarom? In hoeverre speelt geopolitiek (steun van andere landen) een rol? Bestaat er lobby of onderlinge ruil ("jij steunt mij, ik steun jou")? Neemt u in uw keuze voor de aanstaande Nederlandse nominatie mee welke aangedragen kandidaat op (de meeste) steun van andere landen kan rekenen?

Kunt u aangeven hoe lang in uw visie (immaterieel) erfgoed in Nederland moet bestaan voordat u dit bij de UNESCO wil aandragen als (immaterieel) erfgoed van ons land? Zonder duidelijke tijdsdimensie dreigt het begrip erfgoed te vervagen tot actuele cultuur of evenementenbeleid, zo stellen de leden van de BBB-fractie. Wat is volgens u de minimale "duur" (in jaren of generaties) voordat sprake is van immaterieel erfgoed? Kunt voorbeelden geven van eerder door u (of uw voorganger) afgewezen elementen wegens "te recent"?

Is bij de beslissing die in 2023 leidde tot het inschrijven als UNESCO-erfgoed van het Rotterdams Zomercarnaval meegewogen hoe lang dit al bestond? Als dit het geval is, kunt u dan het aantal jaren aangeven dat toen als criterium is gehanteerd? Is bij deze voordracht het parlement betrokken geweest en zo ja, op welke wijze?

Bent u voornemens de voordracht aan UNESCO voor immaterieel erfgoed vooraf voor goedkeuring voor te leggen aan het parlement, zodat dit ook op steun van een democratisch gekozen meerderheid van de volksvertegenwoordigers van de bevolking kan rekenen?

Welke personen ("beoefenaars")⁴ of organisaties hebben de voordracht gedaan voor de vijf kandidaten die de Raad voor Cultuur nu adviseert? Is de documentatie van deze nominaties publiek toegankelijk?

⁴ Brief van de Raad voor Cultuur aan de minister van OCW ter aanbieding van het advies 'Representatieve lijst van cultureel immaterieel erfgoed van de mensheid' van 5 maart 2026, p. 2 (gevoegd als bij de Brief van de Raad voor Cultuur van 6 maart 2026 aan de commissie OCW met kenmerk [180185](#)).

datum 31 maart 2026

ons kenmerk 180457

blad 3

Wat zijn de vereisten om in de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland te worden opgenomen? Hoe vaak per jaar gebeurt dat? Hoeveel procent van de aanvragen om opgenomen te worden wordt afgewezen? Wat zijn de meest voorkomende redenen voor afwijzing?

Wordt het parlement door u gevraagd om instemming voor toevoegingen in de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland? Is (hiermee) geborgd dat deze erfgoederen expliciet op brede politieke en maatschappelijke instemming zijn gebaseerd? Als dit niet zo gebeurt: bent u bereid hiertoe een wetswijziging voor te stellen, zodat het parlement bepaalt wat het nationaal (immaterieel) erfgoed vindt?

Is één van de huidige Nederlandse (immateriële) UNESCO-erfgoederen aan seksuele geaardheid verbonden? Op basis van welk artikel uit de Grondwet, wet of jurisprudentie acht de minister "positieve discriminatie" in dit verband toegestaan? Hoe wordt voorkomen dat de staat normatief partij kiest in maatschappelijke discussies?

Heeft het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN) voor de selectie van de vijf kandidaten geen andere, inhoudelijke criteria gehanteerd dan "goed georganiseerd te zijn en actief te willen en kunnen bijdragen aan het samenstellen van een eventueel nominatiedossier"?⁵ Als er wel andere criteria zijn gehanteerd vernemen de leden van de BBB-fractie graag welke dat zijn.

De Raad voor Cultuur geeft aan dat hij heeft gekeken naar 32 erfgoedelementen, "groot en klein".⁶ Kunt u aangeven of de Raad voor Cultuur een minimumaantal beoefenaars heeft gehanteerd om in de procedure te worden meegenomen? Moesten die ook een minimale geografische spreiding hebben? Als dit niet het geval is, kunt u de Raad voor Cultuur vragen dit in het vervolg wel te doen?

Is de schaal waarop een immaterieel erfgoed wordt beoefend niet een logisch criterium om namens heel Nederland aan UNESCO te mogen worden voorgedragen, zo vragen de leden van de BBB-fractie. Nationale voordracht zonder brede maatschappelijke basis kan de legitimiteit van UNESCO-inschrijvingen ondermijnen. Hoe voorkomt u in uw internationaal cultuurbeleid dat niche-activiteiten een disproportionele nationale status krijgen? In welke besluitvormingsprocessen is dit nu wel en in welke is het niet als criterium opgenomen?

In de "commissie met deskundigen"⁷ die binnen de Raad voor Cultuur het advies heeft opgesteld, lijken weinig of geen historici te zitten, en bijvoorbeeld ook weinig of geen medewerkers van cultuurfederaties van gemeenten, die wellicht een beter beeld op amateurkunsten en volkscultuur hebben, zo stellen de leden van de BBB-fractie. Houdt u toezicht op de samenstelling van werkgroepen

⁵ Brief van de Raad voor Cultuur aan de minister van OCW ter aanbieding van het advies 'Representatieve lijst van cultureel immaterieel erfgoed van de mensheid' van 5 maart 2026, p. 3 (gevoegd als bij de Brief van de Raad voor Cultuur van 6 maart 2026 aan de commissie OCW met kenmerk [180185](#)).

⁶ Brief van de Raad voor Cultuur aan de minister van OCW ter aanbieding van het advies 'Representatieve lijst van cultureel immaterieel erfgoed van de mensheid' van 5 maart 2026, p. 3 (gevoegd als bij de Brief van de Raad voor Cultuur van 6 maart 2026 aan de commissie OCW met kenmerk [180185](#)).

⁷ Brief van de Raad voor Cultuur aan de minister van OCW ter aanbieding van het advies 'Representatieve lijst van cultureel immaterieel erfgoed van de mensheid' van 5 maart 2026, p. 3 (gevoegd als bij de Brief van de Raad voor Cultuur van 6 maart 2026 aan de commissie OCW met kenmerk [180185](#)).

datum 31 maart 2026

ons kenmerk 180457

blad 4

van de Raad voor Cultuur? Hoe voorkomt u belangenverstremgeling en zogenaamde 'netwerkcorruptie'?

De Raad voor Cultuur heeft in zijn brief aan u samengevat weergegeven met welke criteria de Raad heeft gewerkt.⁸ De leden van de BBB-fractie hebben hierover enkele vragen.

In de eerste plaats vragen zij welke elementen uit de *Sustainable Development Goals* de Raad voor Cultuur precies heeft meegenomen onder het (deel)criterium "diversiteit".⁹ (In hoeverre) passen deze volgens u binnen de Nederlandse Grondwet, met name het verbod op discriminatie? Eenzelfde vraag stellen de leden van de BBB met betrekking tot het door de Raad voor Cultuur gehanteerde criterium bevorderen van natuur.¹⁰ Hoe is dit door de Raad voor Cultuur geoperationaliseerd? Hoe zijn erfgoedelementen precies beoordeeld of zij de natuur wel bevorderen?

De Raad voor Cultuur schrijft verder dat het ministerie heeft aangegeven dat erfgoedelementen die "verbinden" extra "gewaardeerd" moeten worden.¹¹ Waarom heeft u het tegenovergestelde niet ook als criterium aan de Raad voor Cultuur opgegeven, te weten dat erfgoedelementen geen mensen en groepen mogen uitsluiten, of dat dergelijke discriminatie "minder gewaardeerd" moet worden?

Als negende punt geeft de Raad voor Cultuur aan dat als criterium is meegenomen "of de Nederlandse staat zich met een bepaald erfgoedelement internationaal zou willen profileren".¹² De Staat is slechts de uitvoerende macht, zo stellen de leden van de BBB-fractie vast. Kunt u er bij de Raad voor Cultuur op aandringen in het vervolg te beoordelen of een voordracht op een meerderheid in het parlement kan rekenen? Dus of de volksvertegenwoordiging en via haar de bevolking zich met een bepaald erfgoedelement internationaal zou willen profileren?

Hoe kijkt u aan tegen het feit dat de Raad voor Cultuur als tiende criterium heeft geselecteerd de inschatting dat een voordracht zou resulteren in "empowerment van een bepaalde groep" en "nationaal zichtbaar" worden?¹³ Zou de Raad voor Cultuur zich niet moeten beperken tot het bepalen of iets erfgoed is, en dan wel nationaal erfgoed dat al heel lang, heel vaak en op heel veel plaatsen in ons land zichtbaar is? Gaat de Raad voor Cultuur met zijn criterium ook niet buiten het beoordelingscriterium van het UNESCO-verdrag dat slechts sprake hoeft te zijn van "ensuring visibility" en "reflecting cultural diversity"?¹⁴

⁸ Brief van de Raad voor Cultuur aan de minister van OCW ter aanbieding van het advies 'Representatieve lijst van cultureel immaterieel erfgoed van de mensheid' van 5 maart 2026, p. 5 e.v. (gevoegd als bij de Brief van de Raad voor Cultuur van 6 maart 2026 aan de commissie OCW met kenmerk [180185](#)).

⁹ Brief van de Raad voor Cultuur aan de minister van OCW ter aanbieding van het advies 'Representatieve lijst van cultureel immaterieel erfgoed van de mensheid' van 5 maart 2026, p. 5 (gevoegd als bij de Brief van de Raad voor Cultuur van 6 maart 2026 aan de commissie OCW met kenmerk [180185](#)).

¹⁰ Ibid.

¹¹ Brief van de Raad voor Cultuur aan de minister van OCW ter aanbieding van het advies 'Representatieve lijst van cultureel immaterieel erfgoed van de mensheid' van 5 maart 2026, p. 6 (gevoegd als bij de Brief van de Raad voor Cultuur van 6 maart 2026 aan de commissie OCW met kenmerk [180185](#)).

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

¹⁴ Brief van de Raad voor Cultuur aan de minister van OCW ter aanbieding van het advies 'Representatieve lijst van cultureel immaterieel erfgoed van de mensheid' van 5 maart 2026, voetnoot 8 op p. 6 (gevoegd als bij de Brief van de Raad voor Cultuur van 6 maart 2026 aan de commissie OCW met kenmerk [180185](#)).

datum 31 maart 2026

ons kenmerk 180457

blad 5

Waarom heeft de Raad voor Cultuur, al dan niet op verzoek van u, als criterium meegenomen of en in hoeverre "voortleven en doorontwikkeling" van een erfgoedelement zonder steun en subsidie van overheden waarschijnlijk is?¹⁵ Zouden erfgoedelementen die al lang zonder (veel) subsidie(s) bestaan en niet meer moeten worden gewaardeerd, meer als uiting van duurzaam erfgoed van de bevolking moeten worden gezien? Zou u er bij de Raad voor Cultuur op willen aandringen dit in het vervolg als criterium op te nemen?

Ook lijkt de Raad voor Cultuur te schrijven dat in het UNESCO-verdrag staat dat ook in lidstaten door weinig mensen beoefende immateriële erfgoederen als werelderfgoed kunnen worden ingeschreven, zo menen de leden van de BBB-fractie. Hoe kunnen deze volgens u heel Nederland vertegenwoordigen?

Welke bevoegdheden voor (immaterieel) erfgoed liggen nu expliciet bij gemeente, provincie, Rijk en UNESCO? Zijn er voorbeelden waar deze lagen conflicteren? Is volgens u voor (immaterieel) erfgoed het subsidiariteitsbeginsel nu goed en volledig voor deze vier "bestuurslagen" toegepast? En is goed belegd dat binnen elke "laag" de eigen "volksvertegenwoordiging" bepaalt wat zij als haar erfgoed ziet? Bent u bereid zich in te spannen voor het beter vastleggen van deze subsidiariteits- en democratische uitgangspunten in zowel het UNESCO-verdrag als de Nederlandse Erfgoedwet?

Kunt u volgens het UNESCO-verdrag een eerder door Nederland aangedragen en inmiddels door UNESCO ingeschreven erfgoedelement terugtrekken dan wel laten uitschrijven? Als dit het geval is kunt u dan aangeven in welk artikel van het verdrag of de Nederlandse Erfgoedwet dit staat? Als dit er niet staat, bent u dan bereid zich ervoor in te spannen dat deze mogelijkheid in zowel het verdrag als de wet wordt opgenomen?

Wat is het totale budget voor immaterieel erfgoedbeleid (meerjarig)? Hoeveel gaat naar overhead versus directe ondersteuning van beoefenaars?

Is er een kosten-batenanalyse van de huidige Nederlandse (immateriële) erfgoederen die zijn geregistreerd of geaccepteerd als UNESCO-werelderfgoed? Zo ja, waar is deze gepubliceerd? Als dit niet het geval is, bent u dan bereid deze te maken?

Hoeveel subsidies en andere financiële steun, al dan niet via het Gemeentefonds en Provinciefonds, verstrekt u jaarlijks voor erfgoedactiviteiten aan gemeenten respectievelijk provincies? Is dit per inwoner voor alle provincies respectievelijk voor alle gemeenten gelijk? Zo niet: hoeveel wijkt het af en waarom wordt dit niet gelijk verdeeld?

Volgens de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed zijn er nu 63.000 Rijksmonumenten.¹⁶ Vindt u deze allemaal van nationaal belang? Volgens de Erfgoedwet mogen provincies monumenten als provinciaal erfgoed aanwijzen. Heeft u de indruk dat alle provincies dat redelijkerwijze voor alle monumenten, die noch van nationaal, noch van lokaal, gemeentelijk belang zijn, hebben gedaan?

¹⁵ Brief van de Raad voor Cultuur aan de minister van OCW ter aanbieding van het advies 'Representatieve lijst van cultureel immaterieel erfgoed van de mensheid' van 5 maart 2026, p. 6 (gevoegd als bij de Brief van de Raad voor Cultuur van 6 maart 2026 aan de commissie OCW met kenmerk [180185](#)).

¹⁶ www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/r/rijksmonumentenregister, bezocht op 16 maart 2026.

datum 31 maart 2026

ons kenmerk 180457

blad 6

Bent u bereid verder onderzoek te laten doen of administratieve lasten en regelgevingsdruk voor eigenaren of beoefenaren van diverse soorten erfgoed kunnen worden gereduceerd?

De vorige regering heeft ingevoerde stichtingen en verenigingen nooit voor meer dan de helft van de begroting willen subsidiëren. Dit maakte hun positie al gelijk aan menige organisatie voor amateurkunst en volkscultuur. Bent u bereid dit, met een enkele gemotiveerde uitzondering, in uw verantwoordelijkheidsdomein terug te brengen naar een derde, en wel als maximum voor de financiële steun van alle overheden samen?

Van welke andere verdragen inzake erfgoed dan genoemd UNESCO-verdrag is Nederland partij? Met welke regelmaat worden deze geëvalueerd op het dienen van het Nederlands cultureel belang? Welke evaluaties zijn de afgelopen jaren naar het parlement gestuurd? Hebben evaluaties tot aanpassingen geleid?

Financiert u het KIEN? Met welke voorwaarden wordt het financieel ondersteund? (Hoe) houdt u toezicht op de activiteiten van het centrum? Welke verdere relatie(s) heeft u met het KIEN? Hoe wordt onafhankelijkheid van KIEN geborgd bij financiering door de overheid? Zijn er evaluaties of audits uitgevoerd op KIEN? Zo ja, waar zijn deze terug te vinden?

Hoe wordt belangenverstrengeling tussen KIEN en de Raad voor Cultuur enerzijds, en de personen en organisaties die immaterieel erfgoed beoefenen of vertegenwoordigen anderzijds, concreet gemonitord, beoordeeld en gesanctioneerd?

Wat is volgens u het primaire doel van deelname aan het UNESCO-verdrag: bescherming van erfgoed, internationale profilering of binnenlandse maatschappelijke beleidsdoelen?

De leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zien met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangen deze graag uiterlijk **28 april 2026**.

Hoogachtend,

Drs. Th. W. Rietkerk

Voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap